

ખારવાઓના ગુરુ

તૈયાર કરી પ્રસિદ્ધ કરનાર:—

ખારવા ગોવિંદ ભગવાન મુંબાઈવાળા

પ્રસિદ્ધ કરનારનું ઠેકાણું:—

ઠાકોરદ્વાર ઓવલવાડી, મુંગલટ ગલી-મુંબાઈ.

છાપનાર:—

મુળચંદ કસનદાસ કાપડિયા.

છાપવાનું ઠેકાણું:—

‘જ્ઞેન વિજ્ય’ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, લક્ષ્મીનારાયણની વાડી,

ખપાટીઆ ચકલા-સુરત.

આવૃત્તિ ૧ લી.

પ્રત ૧૦૦૦.

ઈ. સ. ૧૯૧૬

કીંમત રૂ. ૦-૧-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૌશલ્ય વિભાગ]

પત્રકસંખ્યા ૬૫૪૦ વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ પાઠ્યપાઠ્યો ૩૩૩

વિષય ૮-૧૦૨

બે બેલ

આજ કાલ અમારા ખરવા જતીના લોકો ધંધા રોજગારને લીધે જુદા જુદા ગામોમાં જઈ વસવાથી પોતાની મુળ જગાએથી તથા એક બીજાથી એટલા બધા દૂર પડી ગયા છે કે તેમને પોતાની અસલ જગાએ બધા સાથે મળવાનો તેમજ પોતાના અસલ ગુરૂની ગાદીએ જઈ જ્ઞાનનો પ્રસાદ મેળવવાનો ભાગ્યેજ વખત મળે છે અને તેથી કેટલાક લોકો જ્યાં પોતે રહે છે ત્યાંજ બીજા પંથોમાં અબજુ પછે લખવા લાગે છે. આથી મારું કહેવું એમ નથી કે બધાજ એમ કરે છે. પણ કેટલાક અણુવાકેશગારીને લીધે કદાચ એમ કરતા હશે તો તેમની જાણની ખાતર આ નાનું પુસ્તક બહાર પાડવામાં આવ્યું છે કે તેઓ ખરી હકીકતથી અબજુ ન રહે.

આજથી સો વરસ પહેલાં તમામ ન્યાતના ખારવા-ઓએ ખંભાતવાળા મહાત્મા પુનંજીવાને ગુરૂ તરીકે એક-મતે કબુલ કર્યા હતા અને તમામ ખારવા-બલાસી તેમના-જ સેવક હતા. એ ખારવાઓની ઓલાદના લોકો પણ હાલ પુનંજીવાની ગાદીનાજ સેવક ગણાય છે. હાલ એ ગાદીના મકાનો ખંભાત, મુંબઈ વિગેરે ઠેકાણે છે અને બીજે પણ

હશે. જ્યાં જ્યાં ન્યાતના મકાનો છે ત્યાં ત્યાં ગુરૂની ગાદી હોય છેજ. તેમ ખારવાઓમાં પણ જ્યાં જ્યાં ન્યાતના મકાનો હશે ત્યાં ગુરૂની ગાદી હશે. કેટલેક ઠેકાણે ગાદી નહીં હોવાથી લોકોએ હાલના પીર-ગુરૂ પાસેથી પરવાનગી મેળવી ન્યાતના ઘરોમાં ગાદી કાયમ કરવાનો ઇરાદો કર્યો છે એ ઘણું સારું છે; અને અમને આશા છે કે એ લોકોની ઈચ્છા ગુરૂ મહાત્મા પાર પાડશે. હાલમાં ગાદીપતિ મહાત્મા ગુરૂ પરમ પુણ્ય પીર મોટામીયાં સાહેબ છે જેને ખારવાઓની તમામ ન્યાતોના લોકો સારી રીતે ઓળખે છે. એ ગુરૂ ગુજરાતી, ફારસી, મરાઠી, સંસ્કૃત તથા અરબી જાણે છે એટલુંજ નહીં પણ અંગ્રેજીમાં તેમણે બી. એ. સુધી અભ્યાસ કરેલો છે. તેઓ ચાલતા જમાનાના કાયદાકાનુન તથા દુનિયાની ઘણી વિદ્યાઓ જાણવા ઉપરાંત જુદા જુદા અનેક ધર્મોની માહિતી ધરાવે છે તથા સુલૂક-વેદાંત તેમજ યોગવિદ્યામાં ઘણા કુશળ છે. તેઓ એક એવા સંપ્રદાયના મહાત્મા છે કે જે સંપ્રદાયને તેના મસ્તબાને લીધે દુનિયાના ૩૬ કરોડ મુસલમાનો ઉપરાંત બીજી કેમના હજારો લોકો માને છે. જે સંપ્રદાયને આટલા બધા લોકો માનતા હોય તેનું મહાત્મ્ય કેટલું હોવું જોઈએ તે સહેલાઈથી સમજી શકાય એમ છે. આ સંપ્રદાયની મોટી દરગાહો અજમેર, દીલ્લી, પાકપટ્ટન, પીરાન કલીયર, વિગેરે ઠેકાણે છે પણ ગુજરાતમાં

મોટામાં મોટી ગાદી માંગરોલમાં છે, જ્યાં ખારવાઓના મૂળ
 ગુરૂ પુંજાબવાના ગુરૂ પીર કાયમદીન બાવા સાહેબના
 કુટુંબના પીરજીદા વસે છે. હાલ એ માંગરોલની ગાદી
 ઉપર પરમ પુજ્ય પીર મોટામિયાં સાહેબ છે. એ ગાદીના
 હાલમાં એક લાખ કરતાં પણ વધારે સેવકો છે જેમાં ઓછામાં
 ઓછા પચાસ હજાર તો મુસલમાનો છે. વળી એ ગાદીને
 માનનાર તથા તેના તરફ લાવની નજરથી જોનારા તો એટલા
 બધા છે કે જેની કાંઈ હદ નહીં અને તેટલા માટેજ એ ગાદી
 જગત્ ગુરૂની ગાદી ગણાય છે. આ ગાદી લાંબા વખતથી
 હજારો લોકોને આરાધે આપતી આવી છે તો જે ખારવાઓ-
 ને પણ હમેશાં તેની છાયાનો લાભ મળે તો ગુરૂથી છેડે
 રહેવાથી તેમને જે નુકસાન ભોગવવું પડે છે તે દૂર થાય
 એમ છે. ખારવાઓ પોતાના આકીનમાં કાંઈ નબળા નથી તેથી
 ગુરૂ પીર તેમને પોતાની છાયાનો લાભ હમેશા આપશે તો
 કદ્યાણુ થયા વગર રહેવાનું નથી. પુંજ બાવાની જુદે
 જુદે ઠેકાણેની ગાદીઓ ચલાવવા પીર સાહેબ તરફથી સારા
 ભગતોને નીમવામાં આવશે તો પણ સારૂ કામ ચાલશે.

આ પુસ્તકમાં જે હકીકત આપવામાં આવી છે તે મેં મારા
 બાપ ભગવાન પુંજ તથા અમારી ન્યાતના નાથા ભગતથી સાંભળી
 હતી. તેમણે મગનીરામથી અને મગનીરામે દેવજી બાપાથી સાંભ-
 ળેલાનું મને તેમણે કહ્યું હતું. દેવજી બાપા પુંજ બાવાના હાથના

સેવક હતા અને હમેશાં તેમની સેવામાં રહેતા હતા તેથી પુંજ-
 બાવાની હકીકતથી તેઓ જોઈએ તેવા વાકેફ હતા. પુંજબાવા
 પછી દેવજી બાપા થયા. તે પછી મગનીરામ ને તે પછી નાથા
 ભગત થયા. આ તમામ ભગત ખારવા જાતના હતા. એટલે
 એક ખીજથી ખરાખર વાકેફ હતા. ઉપલી હકીકત તેમની
 તરફથી મળેલી છે એટલે તે પેઢી દર પેઢી ઉતરી આવેલી
 ખરી છે. નાથાભગત ૪૫ વરસની ઉમરે ગુજરી ગયા હતા.
 મગનીરામ ૬૦ વરસના થઈને ગુજરી ગયા હતા અને દેવજી-
 બાપા ૮૦ વરસના થઈને ગુજરી ગયા હતા. દેવજીબાપાને
 ગુજરવાને હાલ લગભગ ૪૦ વરસ થયાં છે. મગનીરામને
 ગુજરવાને ૩૫ અને નાથા ભગતને ગુજરવાને ૧૬ વરસ થયાં
 છે. એ ભગતો પીર સાહેબની ગાદીને ઘણા માનતા હતા
 અને વારંવાર ત્યાં દરશન માટે પણ જતા હતા. પહેલાના
 ભક્તીવાળા ભગતો ઉઠી જવાથી ખારવાઓનું બંધારણ
 હાલમાં પહેલા જેવું મજબૂત દેખાતું નથી. આતું કારણ
 એજ છે કે લોકો ભક્તીથી છુટા પડતા જાય છે. પણ
 જો તેઓ ગુરૂનો આશિર્વાદ મેળવી પોતાની ન્યાતમાં
 અસલથી આલતી આવેલી ભક્તિ ઉપર કાયમ થઈ જાય તો
 પોતાની અસલની જાહેજલાલીએ પહોંચવામાં તેમને જરા
 પણ અડચણ આવે નહીં. કબીર જેવા મહાત્મા જે એક
 ગરીબ જીલ્લાયા-તાઈ જાતના મુસલમાનને ત્યાં નાનપણથી

તે ખાર વરસની ઉમરના થયા ત્યાંમુધી ગરીબાઈમાં રહ્યા હતા અને તે મુસલમાનના ઘરમાંજ ખાઈપીને મોટા થયા હતા તે મોટા પદે પહોંચી ગયા તો આપણે શા માટે મુકતીની આશા ન રાખવી ?

કેટલાક આપણામાંના લોકો જે પોતાના પંથથી પુરા વાકેફદાર નથી તે કેટલીક વખત પુછે છે કે આપણી કુળદેવી કઈ. પણ તેમને જાણવું જોઈએ કે જે લોકો દેવીના ભક્ત હોય છે તેમનેજ દેવી હોય છે ખીજાઓને હોતી નથી. જૈન ધર્મવાળા, જૌધ ધર્મવાળા, કબીરપંથી, પ્રણામી-મેરાજપંથી, નિરાંતપંથી વિગેરેને દેવી હોતી નથી અને જો તેઓ દેવી રાખતા હોય તો તેઓ પોતાના પંથના સિદ્ધાંતોથી પુરેપરા વાકેફદાર છે એમ ગણાય નહીં. પુંજાખાવાએ તો પીર કાયમદીનખાવા સાહેબ પાસેથી જ્ઞાનપ્રસાદ મેળવી “બ્રહ્મ” અને “અક્ષરાતીત” નો ઉંડો અર્થ સમજાવી માલિકની શ્રેષ્ઠતા કાયમ કરેલી છે. તેથી દેવીનો સવાલ અહીં રહેતો નથી. મેરાજપંથી-પ્રણામી-ઓને પણ અક્ષરાતીતનો લેદ એ પીરેજ સમજાવ્યો છે. અને મેરાજનામા તથા નુરનામાની હકીકતથી પણ ખરી રીતે એ પીરેજ વાકેફ કર્યા છે. નીરાંત પંથવાળા તથા કબીર પંથવાળાઓને પણ એ પીરના ખ્યાનદાનથી ઘણી વખતે જ્ઞાનનો લાભ મળેલો છે અને આગળ વધ્યા છે. આ પીરના આગલા વહીવેથી પણ ગુરૂ નાનક, ગુરૂ ચેતન મહા-

રાજ, જમાજી મહારાજ વિગેરે જેવા મહાત્માઓએ પણ
લાલ મેળવ્યો છે તો પછી આપણે શા માટે પાછા પડવું ?
માટે હવે આપણે એટલું જ કહી આ લખાણ પુરું કરીશું કે હે ગુરૂ
મહાત્મા સદા આપના ચરણ વિશે રાખજો ! અને આપના
પ્રતાપથી, આપની દુવાથી અને આપના આશિર્વાદથી અમે
ગરીબોનું કલ્યાણ થાય તેટલા માટે સદા દયા રાખજો ! હું
આપને વારંવાર નમન કરું છું.

તા. ૧-૧૧-૧૦ }
સુ. મુંબાઈ. ઠાકોર-
દાર. એવલવાડી. }
મુંગભટ ગલી.

લી.

ગુરૂના ચર્ણની રજ

ખારવા ગોવિંદ ભગવાન મુંબઈવાળા

પુંજાવા.

પુંજાવા અસલ ખંભાતના રહેનાર ખારવા જાતના હતા અને ધંધા માટે પાછળથી ભરૂચમાં જઈ વસ્યા હતા. ભરૂચમાં તેઓ એક યુરોપીયન સાહેબ પાસે એક નાની બોટ ઉપર નોકરી કરતા હતા. એક દીવસ પુંજાવા બોટ ઉપર હતા તેવામાં પીર કાયમદીન-ખાવા જેમનું ધામ એકલખારામાં^૧ છે તે પોતાના એક ખાસ સેવક અમરામખાવાને^૨ લઈને તે તરફ ફરતા ફરતા આવી ચડ્યા. તે વખતે ત્યાંના એકંદર સુંદર દેખાવ જોઈ પીર કાયમદીનખાવા સાહેબે અમરામ ભગતને કહ્યું કે ચાલો બોટમાં બેસીને જરા પાણીમાં ફરીએ. આ વખતે માલિકનું કરવું એવું કે પુંજાવાની બોટ છીનારા આગળ હતી અને તેમાં ફક્ત પુંજાવા અને ખીજા અલાસીઓ હતા, યુરોપીયન સાહેબ નહોતો. પીર કાયમદીન ખાવાએ અમરામ ભગતને કહ્યું કે આ બોટમાં પેલો માણસ છે તેને પુછ કે અમને બોટમાં બેસાડે છે. અમરામ ભગતે પુંજાભગતને બોટમાં બેસાડવા વિશે પુછ્યું અને કહ્યું કે અમે અહીં ફરવા ખાતર આવ્યા છીએ, અમારી પાસે પૈસા નથી. ત્યારે પુંજાખાવાએ કહ્યું કે પૈસા કમાવાની આ બોટ નથી. તમારે ફરવું હોય તો ચાલો હું થોડે સુધી ફરવી આવીશ, મારે પૈસા જોઈતા નથી.

૧. એકલખારા વડોદરા પ્રાંતના પાદરા તાલુકાનું ગામ છે. વિશ્વા-મિત્રી સ્ટેશને થઈને જવાય છે. ૨. અમરામખાવા પાલેજ પાસેના પરિએજ ગામના વહોરા જાતના ભગત હતા.

તમે રાજ થશો તો બસ છે. એમ કહી પુંજાવા કિનારે આવ્યા. પીર સાહેબે પુંજાવાને પુછ્યું કે તમારી બોટનો ધણી અહીં નથી તેથી તમે અમને તેને પુછ્યા વગર બોટમાં લઇ જશો તો નારાજ તો નહીં થાય. પુંજાવાએ કહ્યું કે ના સાહેબ, મારો ધણી મારાથી નારાજ થાય એમ નથી. તમે તમારે ખુશીની સાથે બોટમાં પધારો. પીર સાહેબનો ચહેરો જોઇ પુંજાવાને આ વખત લાગ્યું કે આ કોઇ સિદ્ધ પુરૂષ છે. કીનારા આગળ કાદવ હતો તેથી પુંજાવાએ પીર સાહેબને કહ્યું કે હું આપને ઉંચકીને બોટ ઉપર લઇ જઇશ એમ કહી પોતે કિનારે આવી પીર સાહેબને પોતાના ખભે ઉંચકીને બોટમાં બેસાડ્યા. અમરમ બાવા પણ તેમની પાછળ પોતાની મેજે આવીને બોટમાં બેસી ગયા. પુંજાવા પીર કાયમ-દીન બાવા સાહેબને કીનારેથી ઉપાડીને બોટમાં લઇ ગયા તો તે વખતે તેમને જરા પણ ભાર લાગ્યો નહીં. ફક્ત એક ટુલ બરાબર વજન લાગ્યું. વળી કાદવ ધણો હતો તોપણ પગ ખરડાયા નહીં. આથી પુંજાવા ધણા વિચારમાં પડી ગયા અને મનમાં કહેવા લાગ્યા કે જરૂર આ કોઈ મહાત્મા છે. બોટ કીનારો છોડી આગળ ચાલી. બોટ ચાલતી હતી તોપણ પુંજાવા તો આખો વખત એજ ખ્યાલ કરતા હતા કે આ મહાત્મા કોણ હશે. તેમના મન ઉપર તો પીર સાહેબની એટલી બધી છાપ પડી ગઇ કે તેમણે તો આખો વખત પીર સાહેબને જ જોયા કીધા. પીર સાહેબ થોડો વખત બોટમાં રૂંધા અને પછી પુંજાવા ભગતને કહ્યું કે હવે અમને જ્યાંથી બેસાડ્યા છે ત્યાં પાછા ઉતારી દો. તમે અમને ફેરવ્યા તેથી અમને ધણો સંતોષ થયો છે. આથી પુંજાવા બોટને કીનારે લાવ્યા અને પહેલાંની માફક પીર સાહેબને ઉંચકીને કીનારે કોરી જગામાં મુક્યા.

આ વખતે પણ પુંજાવાને પીરનું એક કુલ જેટલુંજ વજન માલમ પડ્યું તેમજ કીચડથી પગ જરા પણ બગડ્યા નહીં. બોટમાંથી કીનારે ઉતર્યા પછી પીર સાહેબ અમરામ ભગતને લઈને ચાલવા લાગ્યા તેટલામાં પુંજ ભગતે પીરસાહેબના ચરણમાં માથું નાખી દીધું અને અરજ કરી કહેવા લાગ્યા કે હે માહાત્મા, આપ ખરેખર એલીયા છો. મને કોઈ પણ રીતે આ દુનિયાથી બચાવી મારૂં કલ્યાણ થાય એમ કરો અને મને મુક્તીનો મારગ બતાવો. આ પ્રમાણે પુંજાવાએ કાયમદીનજાવા સાહેબના ચરણ પકડી ધણી આશીર્વાદ સાથે અરજ કરી તેથી પીરે તેમની ઉપર દયા કરી અને પોતાની ઓળખ આપી કહ્યું કે તું હમેશાં માલિકની બંદગી કર્યા કરજે. તેમાં રવીવારે તો આખો દિવસ બંદગી કરજે, તે દિવસ નોકરી મુકીને પણ માલિકની બંદગી કરજે. બંદગીથી કોઈ ચીજ ચડતી નથી. હું જે કહું છું તેને વળગી રહેજે, એથીજ વાંચ કલ્યાણ થશે. આટલું કહી ગુરૂમંત્ર આપી પુંજાવાને માથે હાથ મુકી આશિર્વાદ દઈ પીરસાહેબ અમરામ ભગતને લઈ વિદાય થયા. પીરસાહેબ પોતાને જે ન્યામત આપી ગયા હતા તેને પુંજાવા મનજીવિત વળગી રહ્યા અને સાહેબની બંદગી કરવા લાગ્યા અને રવીવારે નોકરી ઉપર જવાનું પણ બંધ કરી દીધું. ત્રણ ચાર રવીવાર પુંજભગત નોકરી ઉપર ગયા નહીં તેથી તેમના યુરોપીઅન શેઠે એક દિવસ પુછ્યું કે પુંજ, તું રવીવારે નોકરી ઉપર કેમ આવતો નથી ? ત્યારે પુંજ ભગતે કહ્યું કે મારા ગુરૂ પીર 'કાયમદીન જાવા સાહેબે મને સાહેબની બંદગી કરવાનું કહ્યું છે અને રવીવારે નોકરી ઉપર આવવાનું ના કહ્યું છે તેથી હું રવીવારે નોકરી ઉપર નહીં આવતાં સાહેબની

બંદગી કર્યા કરે છું. તેના શેઠે પુછ્યું કે શું તું સાચા સાહેબની બંદગી કરે છે? હું તો બાણું છું કે તમે લોકો જૂઠા દેવને પૂજો છો. ત્યારે પુંજખાવાએ કહ્યું કે મારો સાહેબ તો સાચો છે અને મારો ગુરુ પણ સાચો છે. ત્યારે તેના શેઠે કહ્યું કે આવતા રવીવારે હું તારે ત્યાં આવીશ અને જોઈશ કે તું કેવી રીતે સાચા સાહેબની બંદગી કરે છે અને તારો સાહેબ તારા ઉપર કેટલે સુધી પ્રસન્ન છે. પુંજખાવાએ કહ્યું કે બંધે સાહેબ જરૂર આવજો. આવશો તો ખાતરી થશે કે મારા પીર કેવા છે. થોડા દીવસ પછી રવીવાર આવ્યો એટલે પેલો યુરોપીઅન શેઠ પોતાની ઘણીઆણીને લઈને પુંજખાવાને ઘેર પરિક્ષા કરવા માટે જવા તૈયાર થયો. તેણે બે માટલીઓ મંગાવી અને એકમાં રેતી તથા બીજીમાં મરડીઆ કાંકરા ભરીને લૂગડાના કટકાથી બંનેનું મોહોડું બંધ કર્યું અને તે ઉપડાવી પુંજખાવાના ઘર આગળ આવ્યો. પુંજખાવા આ વખતે માલિકની બંદગી કરતા હતા. યુરોપીઅન તથા તેની ઘણીઆણીને પુંજખાવાના ઘર આગળ આવેલા જોઈ આસપાસના ઘણા માણસો ભેગાં થઈ ગયાં અને પુછપરછ કરવા લાગ્યાં. છેવટે તેમને માલમ પડ્યું કે પુંજખાવાનું સત જોવા તે આવ્યો છે. પુંજખાવાના ઘર આગળ તે વખતે બજન થતાં હતાં તેથી ઘણા માણસ હાજર હતા અને બીજા યુરોપીઅનને જોઈને ભેગા થઈ ગયા હતા. એ રીતે તે વખતે ત્યાંલગભગ બસો અઢીસો માણસો હતા. પેલો યુરોપીઅન પણ ત્યાં આગળ આવીને થોભ્યો અને જોવા પુંજખાવા બંદગી કરીને ઉઠ્યા તેવું જ પેલાએ કહ્યું કે પુંજ, જો તું સાચા સાહેબની બંદગી કરતો હોય અને તારા પીર સાચા હોય તો ચાલ કહે કે આ બે માટલીઓમાં શું છે. ત્યારે પુંજખાવાએ પીરને યાદ કરીને સાહેબનું ધ્યાન ધર્યું અને થોડીવાર પછી કહ્યું કે એક માટલીમાં ખાંડ છે અને બીજીમાં શાકર છે. આથી

યુરોપીઅન ખેલવી ઉકર્યો કે નહીં, તુમ જૂઠા ઓર તુમારા પીર બી જૂઠા. ત્યારે પુંજખાવાએ કહ્યું કે સાહેબ, મટકી ખોલકર દેખો. સાહેબે માટલીઓ ઉઘાડીને જોયું તો એકમાં ખરેખર ખાંડ તથા બીજામાં શાકર જણાઈ. આથી તે ઘણો અન્યયન થયો અને મનમાં ઘણા ઘણા વિચાર કરવા લાગ્યો. પુંજખાવાએ કહ્યું કે સાહેબ એ ખાંડ તથા શાકર માલિકનો પ્રસાદ છે તે હવે તમારાથી ઘેર લઈ જવાય નહીં તેથી લોકોને પોતાના હાથે વહેંચો. એ પ્રસાદ છે તેથી કદી ખુટશે નહીં. આથી પેલા યુરોપીઅને માટલીમાંથી ખોખલા ભરી ભરીને ખાંડ તથા શાકર વહેંચવા માંડી. ત્યાં હતા તેટલા બધા માણસોને ખોખલા ભરી ભરીને આપી પણ તે માટલામાંથી ખુટી નહીં પણ તેટલીને તેટલી જણાઈ. આથી પેલા યુરોપીઅનને તો પહેલા કરતાં પણ વધારે અન્યયની લાગી અને તેની ખાતરી થઈ કે બેશક પુંજખાવા ખરા ભગત છે તથા તેમના ગુરુ ખરા છે. આથી તેણે પુંજખાવાને કહ્યું કે હવે તમે ખુદના ખરા ભગત થઈ ગયા છો માટે તમારા પીર તમને જે પ્રમાણે કહી ગયા છે તે પ્રમાણે હમેશાં ક્યારે કરો. તમારે નોકરી ઉપર આવવાની જરૂર નથી. તમારો પગાર હું દર મહીને ઘેર બેઠાં મોકલી આપીશ. તમે માલિકની બંદગી કરજો અને બીજાઓ માટે દુવા માગજો કે તેમનું બહુ થાય. એમ કહી પેલા સાહેબ પોતાની ધણીયાણીને લઈને ઘર તરફ રવાના થયો.

પુંજખાવા હવે એક મનથી ભક્તી કરવા લાગ્યા. કારણકે હવે તેમને કોઈ પ્રકારની ચીંતા રહી નહોતી. તેમણે ધાર્યું કે હવે વધારે દહાડા નહીં કહાડતાં જલદી માલિકના દીદાર કરવા જોઈએ. તેમણે ચાલીસ દીવસનું છલ્લું ખાંધું. ચાલીસ દીવસ પુરા થઈ ગયા પણ માલિકના દીદાર દેખાયા નહીં. ફરી તેમણે ચાલીસ દીવસનું છલ્લું

બાંધ્યું, તો પણ તેમની આશા પુરી પડી નહીં. ત્યારે ત્રીજી વખત
 છલ્લું બાંધ્યું અને પાસે ઉઘાડી તલવાર રાખી કે જે આ વખત
 દીદાર ન થાય તો આપઘાત કરીને મરી જવું. એ છલ્લું પણ પુર
 થવા આવ્યું પણ કાંઈ વળ્યું નહીં. આથી તેઓ તલવાર લઈ જીવ
 કહાડવા જાય છે એટલામાં ચૌદ ભુવનનો નાથ પ્રગટ થયો. જેનું દર્શન
 કરી પુંજાવાએ પોતાના તરસ્યા મનને શાંત કર્યું. હવે તેઓ હમેશાં તેની
 હાજરી હજુર રહેવા લાગ્યા. એક વખત તેમણે ખંભાતમાં પોતાની ન્યાતની
 પાંચે પાટીઓના લોકોને જામવા માટે તેડ્યા તો તે વખતે પણ
 માલિક ત્યાં તેમની મદદે ઉતર્યો હતો. પુંજાવા તેને સાક્ષત જોતા
 હતા પણ બીજા લોકો જોઈ શકતા નહોતા. આ સંધર્ભ પુંજાવા
 પીર કાયમદીન બાવા સાહેબના પ્રતાપથી જ મેળવવા પામ્યા હતા
 નહીં તો એક ગરીબ ખારવાનું શું ગળું કે તે સાહેબને આમ
 સાક્ષાત જોઈ શકે.^૧ ખારવાઓએ મગર થવું જોઈએ કે તેમની
 ન્યાતમાં એવા મહાત્મા નીકળ્યા છે. પુંજાવાના થવાથી તો ખારવા
 બાતીની ધણી કદર થઈ છે અને ખારવાઓને લોકો પહેલાં હલકા
 ગણતા હતા તે વિચાર પુંજાવાના પ્રતાપથી લોકોમાંથી નાશ
 થવા પામ્યો છે. આ બધો પીર સાહેબનો જ પ્રતાપ છે.

પુંજાવા ત્યારપછી રાત દિવસ માલિકના ધ્યાનમાં રહેવા
 લાગ્યા. તેમણે માલિકના ધ્યાનમાં રહી પ્રભાત, વસંત, કેદારા, ગરબા,

૧. પુંજાવાના ધણી પડછા છે જે થોડા વખતમાં એક
 પુસ્તક રૂપે અમારો હાવવાનો વિચાર છે.

મહાર વિગેરે ધણા રાગના બજનો બનાવ્યાં છે જે બધેબધે બોલાય છે. ૧

એક દિવસને સમયે મરચમાં કેટલાક લોકો રક્ષાષ ખેલતા હતા. કેટલાક તલવાર, કેટલાક ગુરજ, કેટલાક સીખ, કેટલાક લોખંડની સાંકળો વિગેરે પોતાના શરીર ઉપર મારતા હતા અને રક્ષાષ ખેલતા જતા હતા. આ રક્ષાષ જોવા ધણા માણસો ભેગાં થયાં હતાં. તે દિવસે આવણ મહીનાની શીલી સાતમ હતી તેથી હોંદુઓ પણ ધણા જોવા આવ્યા હતા. પુંજખાવાના મુકામની નજદીકજ તે રક્ષાષ થતી હતી તેથી પુંજખાવા પણ ત્યાં બેસીને જોયા કરતા હતા. લોકો ઉપર ઉપરના દિલથી રમતા હતા તેથી પુંજખાવાને લાગ્યું કે કોઈ માલિકના ખરા પ્રેમથી ખેલતું નથી. તોપણ પોતે બેસીને જોયા કરતા હતા. જ્યારે સારી રીતે માલિકના ગુણ જોર જોરથી ગવાવા લાગ્યા અને ધ્રુમથી ડંક વાગવા લાગ્યા ત્યારે પુંજખાવાને ધણો જોસ ચડ્યો અને પોતે હાથમાં તલવાર લઇને ઉભા થયા. રમતાં રમતાં તેમને એટલો બધો જોસ ચડ્યો કે તેમણે એકદમ પાસે બેઠેલા બે માણસોનાં ડોકાં કાપી નાંખ્યાં જોથી તેમનાં ધડ જીદાં થઇ ગયાં. થોડી વાર રમીને પુંજખાવાએ રક્ષાષ વાલા ખલીફાને કહ્યું કે આ બે માણસોના ડોકાં મેળવી દો. પણ ધડથી માથાં જીદાં જોઇને ખલીફા તદ્દન મભરાઇ ગયા. ઉપર ઉપરની તેમણે કેટલીક તજવીજ કરી પણ તેઓ માથાં મેળવી શક્યા નહીં ત્યારે પુંજખાવા પાછા તૈયાર થયા. તેમણે પોતાના પીર કાયમદીન ખાવાને યાદ કરી માલીકનું સ્મરણ કરવા માંડ્યું. તેમણે પેલાં

૧. પુંજખાવાના કેટલાંક બજન છપાઇ પણ ગયાં છે જેની ચોપડી અમારે ત્યાં છે.

ડોકાં ઉંચકીને ઘડ સાથે ગોઠવ્યાં અને એવો મંત્ર બોલ્યા કે
 ડોકાં તરતજ ઘડ સાથે ચોટી ગયાં અને પેલા માણસો
 સજીવન થઇ ઉભા થયા. આ ચમત્કાર જોઈ ત્યાં જોટલા
 હતા તે સૌ અચરત પામી ગયા. પુંજખાવાને હવે ઘણા લોકો ઓળ-
 ખી ગયા અને ઘણા લોકો માનવા લાગ્યા. એવા પુંજખાવા પીર
 કાયમદીનખાવાના પ્રતાપથી સમરથ થઇ ગયા. જેના પર પીરની દયા
 પુરણ હોય તો તેનું બેકું પાર છે.

પુંજખાવાનો ચમત્કાર જોયા પછી ઘણા લોકો તેમના સેવક
 થયા. પુંજખાવાએ ત્યાં ઘણા ચેલા કર્યા હતા તેમાં કલુખી, કાછીઆ,
 સોની, ખલાસી, ધાંયજી, ગોલા, પારસી વિગેરે હતા એક મહેરવાનજી
 કરીને પારસી હતા તેમણે એક ગરબો કહ્યો છે તેમાં છેલ્લી કડી
 એવી છે કે:—

“શાહ કાયમદીન ચિસ્તી છે માથે,

ગુર અબરામે ઝાલ્યા હાથે,

દાસ “મહેરખાન” ને રાખો પાસે. ધન ભર્ય શહેર.”^૧

પુંજખાવાને ગુજરવાને આસરે સવાસો વરસ થયાં છે. ભર્યમાં
 નર્મદા (રેવાજી) નદીના કિનારે એમની સમાધી કરેલી છે અને તેઓ
 માલિકના તેજમાં તેજ મળી ગયા છે. આ બધો પીર કાયમદીનખાવા
 સાહેબનોજ પ્રતાપ છે. પીર કાયમદીનખાવા સાહેબ પાકપટ્ટનવાળા
 હજરત ખાવા ફરીદ શકરગંજ સાહેબ ચિસ્તીની ઓલાદમાં હતા.

૧. એ ગરબો અમારી પાસે પુરો છે અને તે અમને મ્હોડે છે.

“ રોનક-ફરીદી ” નામના પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે:-

“ હજરત બાવા ફરીદ સાહેબ પીરકાયમદીન બાવા સાહેબના મોટા દાદા હતા, જેમણે સાતસો વરસ પહેલાં ચિસ્તીયા ગાદી પંજાબમાં પાકપટન શરીફમાં કાયમ કરી હતી. તેમને અજમેરવાલા ખ્વાજા સાહેબ તરફથી હજરત ખ્વાજા કુતબુદ્દીન સાહેબની મારફત ન્યામત મળી હતી. તેમના દાદા હજરત શોએબ સાહેબના લગ્ન સુલતાન મેહમુદ ગઝનીની ખંડેન સાથે થયાં હતાં. બાવા ફરીદ સાહેબના વડીલો અસલમાં બલખ ખુખારાના શહેનશાહ હતા, પણ દુનિયા બે દિવસની છે એમ જાણી તેમણે રાજપાટ મુકી માલીક તરફ ધ્યાન લગાડવા ફકીરી લીધી હતી. ત્યારથી તેમનું કુટુંબ ફકીરાની રસ્તા ઉપર વધારે બાવ રાખે છે. બાવા ફરીદ સાહેબના એક લગ્ન દિલ્લીના બોદશાહ સુલતાન સમસુદ્દીન અલતમશ ના પુત્ર ગ્યાસુદ્દીનની દીકરી ખીખી હજીરા ખાતુન બેગમ સાથે થયાં હતાં; પણ પોતે ફકીરાની રસ્તા છોડ્યો નહોતો. તેમના હજારો ખલીફા હતા, તેમાં દિલ્લીવાળા હજરત નીજમુદ્દીન ઓલીઆ તથા પીરાન કલીયરવાલા હજરત અલાઝીદ્દીન અલી એહમદ સાબિર એ બે વધારે મોટા ગણાય છે. આ બે ખલીફાના પણ ઘણાં મુરીદ હતા. હજરત નસીરુદ્દીન ચિરાગ દેહલવી, તથા મીર ખુસરૂ પણ આજ ખાનદાનના સેવક હતા. હજરત નસીરુદ્દીન ચિરાગ દેહલવીના મુખ્ય શિષ્ય હજરત સૈયદ મોહમદ અંદેનવાજ ગેસુદરાજ હતા. હજરત અંદેનવાજ હજરત નસીરુદ્દીન ચિરાગ દેહલવીની પાલખી ઉપાડતા હતા અને ત્રીસ વરસ સુધી પાલખી ઉપાડીને ન્યામત મેળવી હતી. એટલે હજરત અંદેનવાજ, હજરત બાવા ફરીદ સાહેબના મુરીદના મુરીદ

હતા. તેમનો રોજો નિજમ હોવાવાદના સંબંધમાં ગુલબર્ગી નામના ગામમાં છે. તેમની ઓલાદના લોકો હાલ અમદાવાદમાં કડીના કરખામાં તથા ત્યાં આસપાસના ગામોમાં છે. ”

“હઝરતખાવા ફરીદ સાહેબ અડતાલીશ વરસ સુધી ખાધા પીધાની કાંઈ પણ પરવા રાખ્યા વગર ખુદના પ્રેમમાં મસ્ત રહ્યા હતા. પોતે ફરમાવ્યું હતું કે મારી ઓલાદ હવે લુખે મરશે નહીં. કારણ કે મેં અડતાલીશ વરસ સુધી લુખ વેડી છે તેથી તેમની લુખ હું લઈ જાઉં છું. તેમના વખતમાં જ્ઞાનનો (પ્રસાર) ઘણો થયો હતો, જેમાં પંજબને વધારે ભાગ મળ્યો હતો. શિખ લોકોના ગુરૂ મહાત્મા નાનકને પણ તેમના ખાનદાનથી જ્ઞાન-પ્રભાદ મળ્યો હતો. ગુરૂ નાનક ખાવા ફરીદ સાહેબના પડદે થયા પછી પણ દર વરસે તેમનો ઊરસકરવા પાકપટ્ટન જતા હતા. ઇસ્લામી ધામોની જગ્યા પણ તેમણે હઝરત ખાવા ફરીદ સાહેબના ઊપદેશથી વાકેફ થઈને કરી હતી. ખાવા ફરીદ સાહેબનો ઊરસ મોહોરમની પાંચમી તારીએ થાય છે.”

“હઝરત ખાવા ફરીદ સાહેબની ઓલાદમાં પીર બદરદીન મસ્તાન થયા હતા. તેઓ કડીમાં રહેતા હતા. તેઓ પણ ખુદના પ્રેમમાં મસ્ત હતા, એમ તેમની આ પુસ્તકમાં આપેલી “બિરેહની કથા” વાંચવાથી સાફ જણાઈ આવે છે.” ૨

૧. પંજબમાં “પાકપટ્ટન” શહેરમાં થાય છે.

૨. જુઓ જમાદાર હમીદખાંએ છપાવેલ “રોનકે-ફરીદી” નામનું પુસ્તક. ગુજરાતીમાં છપાએલું છે તેમાં ઉમર ખાવા, નખીમીયાં, જીવણ મસ્તાન, ખડા સાહેબ વિગેરેના કલામ—મજન છે. તેની કીંમત રૂ. ૦-૨-૬ છે. તે અમારા ત્યાંથી મળી શકે છે

“ તેમના પાછી પીર સાહેબ કાયમદીનખાવા સાહેબ થયા હતા. તેઓ હઝરત બદરદીન સાહેબના દીકરા હતા અને જ્ઞાનપ્રસાદ પણ તેમના હાથેજ મેળવ્યો હતો. આમ એલાદ દર એલાદ ચાલતી આવેલી ન્યામતમાં પાછલા મહાત્માઓએ વધારેજ કર્યો હતો. આ જીલ્લામાં પીર કાયમદીનખાવા સાહેબના નામથી કોમ બાગ્યેજ અમલુ હશે તેઓ દોડશે વરસ ગિર થઈ ગયા છે. તેમણે બનાવેલ ‘નુરરોશ્દન’ નામનું પુસ્તક જેવાથી ખાત્રી થાય છે કે ખીજ મહાત્માઓએ તેમને “કુતુબ” નો જે મસ્તબો આપ્યો હતો તે વ્યાજખીજ હતો. તેમણે એકાવન શખશોને જ્ઞાન આપી મહા પદે પહોંચાડ્યા હતા. જેમાં આમળ જણાવ્યા પ્રમાણે અબરામખાવા પ્રથમ રથાન ભોગવતા હતા. અબરામખાવાએ પીરના હુકમને આધીન થઈને ઝિમરખાવાને રંગ્યા હતા એટલુંજ નહીં પણ અરચના તે વખતના કાજ ખાનદાનના હઝરત નખીમીયાને પણ ન્યામત આપી હતી. નખીમીયાં સાહેબના પણ ઘણાં કલામ આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવ્યાં છે. તે ઉપરાંત જીવલુ મસ્તાનના કલામ પણ છે. જીવલુ મસ્તાન વડોદરા પ્રાંતના ચૈરંદાં તાલુકાના પાછીયાપરાના રહેવાસી હતા. અને રતનખાદ જેમની વાણી ઘણી પ્રખ્યાત છે તેમના પીનાઈ ભાઈ થતા હતા. તેમને પીર કાયમદીનખાવા સાહેબ તરફથી ન્યામત મળી હતી.૧ ”

“અરચ અને સુસ્ત જીલ્લાને પીર કાયમદીનખાવા સાહેબ અને તેમના ખાનદાનથી એટલો બધો ફાયદો થયો છે કે જેનું વર્ણન કરવું મુશ્કેલ છે. એ પીરસાહેબના પ્રતાપથીજ ત્યાંના હાલના

૧. જુઓ આમળ જણાવેલ ‘રિનકે-ફરીદી’ નામનું પુસ્તક પા. ૪-૫. ઉપલી હકીકત તેમાં છપાઈ છે જે અહીં લીધી છે.

વડોદરાએના હાથમાં જ્ઞાન આવેલું કહેવાય છે. પરીએજ, ઇપર, વલ્લભ વિગેરે ગામે આ બાબતની સાક્ષી પુર્યા વગર રહેશે નહિ. પીર કાયમ દીનબાવા સાહેબની દરગાહ વડોદરા પ્રાંતના પાદરા તાલુકાના એકલબારા ગામે છે. પાદરા ડભોઇ લાઇનનું એક સ્ટેશન છે. ત્યાંથી એકલબારા બે ગાજી થાય છે. હાલ એ દરગાહનો વહીવટ માંગરોળની ગાદીવાળા પીર મોટામીયાં સાહેબ કરે છે. આ પીરસાહેબનું બીજું નામ “મતાઉ-દીન” છે જે કહી શહેરનું કાજપણનું કામ સોંપતી વખતે રાખવામાં આવેલું છે. એકલબારે બાર મહીને બારે મેજો ભરાય છે.”^૧

“પુંજબાવાના લગ્ન” નામના

પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે:—

“પુંજબાવા અસલ ખંભાતના ખારવા-ખલાસી ચાતીના હતા, અને ભરૂચમાં ઘણે ભાગે રહેતા હતા, તેમને હજરત શાહ કાયમુદ્દીનબાવા સાહેબ જેઓ માંગરોળની પીરની ગાદીવાળા પીરબદાએના વડીલ થતા હતા તેમના તરફથી ન્યામત-જ્ઞાન પ્રસાદી મળી હતી. કાયમદીનબાવા સાહેબ આસરે દોડેસો વરસ ઊપર થઈ ગયા છે. તેમનો રોજો વડોદરાથી સાત ગાજી ઊપર પાદરા તાલુકાના એકલબારા ગામે છે. ત્યાં જ્યાં ડભોઇ લાઇનવાળી નાની ગાડીમાં વડોદરા પાસેના વિશ્વામિત્રી સ્ટેશનથી બેસવું પડે છે. એ નાની ગાડી પાદરા સ્ટેશને લઈ જાય છે જ્યાંથી એકલબારા બે ગાજી થાય છે. પાદરે બળદ ગાડીઓ ઘણી મળે છે અને એકલબારે ભાડે આવે છે. એકલબારા ગામ ઠાકોરનું છે. ત્યાં હાલ ઠાકોર રામસીંગજી હરીસીંગજી ગાદી ઊપર હયાત છે. તેઓ ખલુ આ પીરની ગાદીના સેવક છે. અને ઘણી સેવા આકરી કરે છે.”

૧. ઉપલી મિના “રોનકે-ફરીદી” માં લખેલી છે.

પીર કાયમદીનખાવા સાહેબની ગાદી ઉપર હાલ પીર મોટામીયાં સાહેબ છે. તેઓ પોતાના માંગરોળ ગામ રહે છે. આ માંગરોળગામ બરચ અને સુરત વચ્ચે આવેલા કોંસળા ઝંખવાવ રેલ્વે લાઇન ઉપર એક સ્ટેશન છે. ત્યાં જવા કોંસળા સ્ટેશને ગાડી બદલવી પડે છે. માંગરોળમાં બાર મહીને પોસ સુદ ખીજના રોજ એક મોટો મેળો બરાચ છે. જ્યાં ઘણાં દુર દુરથી લોકો આવે છે. આ ગાદી હેઠળ લગભગ ચાલીશ પચાસ હજાર કરતાં વધારે મુરીદો-સેવકો છે. તેમાં ઘણાં ઠાકોરો, દરબારો, અને જાગીરદારો છે. પુંજખાવા હાલના પીર મોટામીયા સાહેબના વડીલ પીર કાયમદીનખાવા સાહેબના શિષ્યોમાંના એક હતા. એટલે પુંજખાવાને માનનારા ખારવા-ખવાસી લોકો ખંભાત, વડોદરા, અમદાવાદ, બરચ સુરત, મુંબાઇ તથા જ્યાં જ્યાં છે તે આ પીરની ગાદીના સેવક ગણાય છે. ખંભાતવાળા ગોપાળલાલ મહારાજ પણ આ ગાદીને ઘણા માનતા હતા.”

“પીર કાયમદીન ખાવા સાહેબના શિષ્યોમાં અબરામખાવા, જિમરખાવા, નખીમીયાં, રતનખાઈ, જીરણ મસ્તાન વિગેરે થઇ ગયા છે. તે સઘળા મહાપુરુષ હતા એમ તેમની વાણી કહી આપે છે. એ બક્તોનાં ભજન ઘણાં છે. જેમાંના કેટલાંક તો છપાઇ પણ ગયાં છે. કહે છે કે કાયમદીનખાવા સાહેબે એકાવન માણસોને સારી રીતે રંજ્યા હતા. જેમાંના ઘણા ખરા નર્મદા અને મહી વચ્ચે રહેતા હતા. પીર કાયમદીનખાવા સાહેબ નંદરખાર તરફ ધોકડા ગામે પડે થયા હતા. જ્યાંથી તેમને એકલખારા તરફ લાવવામાં આવ્યા હતા. તેમના પછી તેમના બત્રીજ પીર મોટામીયા સાહેબ ગાદીએ આવ્યા, જેમણે માંગરોળમાં ગાદી સ્થાપી. આ ગાદીના પીર સાહેબોના પડછાનું

પણ એક પુસ્તક છપાયું છે. જેમાં મુરીદાને ગણવા જેવી ધણી આપતોનો સમાવેશ કરેલો છે. ૧ ”

“રતનખાઇના કલામ-ભજન” નામના પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે:—

“માંગરોલની પીરની ગાદીવાળા પીરબદાઓના વડીલ હઝરત શાહ કાયમુદીન (કાયમદીન) આવા સાહેબ ચિસ્તી કાદરી જેમની દરગાહ શરીફ વડોદરા પાસે પાદરા તાલુકાના એકલગ્યારા ગામે મહી-નદીને કાંઠે છે તેમના જુદા જુદા શિષ્યોએ ધણા કલામ-ભજન કહેલાં છે જેમાંના અભગમખાવા, ઊમરખાવા, નખીમીયાં, પુન્નખાવા, રતનખાઇ, જીવણ મસ્તાન વિગેરેનાં ધણાં ખરા આ જીલ્લામાં ખોલાય છે. આ કલામનો એક મોટો જથ્થો હોવાનું કહેવાય છે. એનો સંગ્રહ કરવાનું કામ ચાલુ છે. અને હાલ જેટલાં હાથ લાગ્યાં તેટલાં પુસ્તક રૂપે બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ૨ ”

“અભરામખાવાની વાણી ” નામના પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે:—

“જે લોકોને ભગતીનો શોખ છે. તેમને વિદિત કરવાની રજા લઉં છું કે આ અભરામખાવા કાનમના ખેડૂત વહોરા ગાતીના

૧. જુઓ ભગત હમીદખાંએ છપાવેલ “પુન્નખાવાનાં ભજન” નામનું પુસ્તક, આ પુસ્તક ગુજરાતીમાં છે. તેના કીંમત રૂ ૦-૧-૬ છે. તે અમારા ત્યાં મળે છે. પીર મોટામીયાં સાહેબના પડછાનું પુસ્તક પણ અમારે ત્યાં મળે છે.

૨ જુઓ ભગત હમીદખાંએ છપાવેલ “રતનખાઇનાં કલામ-ભજન” નામનું પુસ્તક જે અમારે ત્યાં રૂ ૦-૧-૬ (દોડ આના) માં મળે છે.

હતા પણ પીરની મહેરથી તેમને કેવું પદ મળ્યું તે તેમની વાણી જોવાથી ખાત્રી થશે. માથે પીર (ગુર) કર્યા વગર કાંઈ પ્રમાદી-ન્યામત મળી શકતી નથી, જેમ કુંચી વગર તાણું ઉઘડતું નથી તેમ સદગુર-પીર વગર જ્ઞાન ઉઘડતું નથી. જે તાણું કુંચી વગર ઉઘડી જાય છે તે નકામું ગણાય છે તેમજ ગુર વગરનું જ્ઞાનપણ કથની રૂપેજ ગણાય છે; તેટલા માટેજ માથે પીર (ગુર) કરવા એ એક જરૂરી વાત છે. વળી પીર (ગુર) કરીનેજ ખેસી રહેવાનું નથી પણ જેવી રીતે કાયમદીનખાવા સાહેબના માણસો તેમના ઉપર આકીન રાખતા હતા તેવા આકીનની પણ ધણી જરૂર છે. આકીન હતું તોજ એવા અભણ માણસો આવા મનવાળા કલામ ભજન કહેવા સક્તિવાન થયા છે. ” ૧

આ પીર સાહેબના આનંદાન વિશે “પડછા”ના પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે “આ પીરના આનંદાનના પીરજદાઓ ધણુ પ્રેમાળ અને ધાર્મિક પુરૂષો છે. તેઓ સાદાઈ અને ફકીરી માટે અસલથી ચાલતી આવેલી સારી બાબતોને પ્રસન્ન કરે છે, અને તે પ્રમાણે ચાલવામાં તેઓ આનંદ માને છે. તેમના ત્યાં દરેક બાબત એવી ગરીબાઈ અને સાદાઈવાળી છે કે ત્યાં જનાર માણસના મન ઉપર તેની અસર થાય છે. તેમના લખોપતિ મુરીદો કે જેને ત્યાં સાહેબીના પાર હોતો નથી તે પણ ત્યાં રોકે જોવા બની જાય છે. એમના દરબારમાં બધો ફકીરાની મામલો છે, એ જનાર માણસ સારી રીતે જાણે છે. પીર સાહેબ હમેશાં દરગાહ આગળ પોતાનો મુકામ રાખે છે. ૨ અને

૧ જુઓ ભગત હમીદખાંએ લખાવેલ “અમરામખાવાની વાણી” નામનું પુસ્તક. કીંમત રૂ. ૦-૧-૬ માં અમારે ત્યાં મળે છે.

૨. માંગરોલમાં હોય ત્યારે.

એક સાદી સાદી ઉપર કે વાવના ચામડા ઉપર બેસે છે. તેમના ઘર આગળ અમીરોના જેવો ઠાક નથી પણ ખંડુ સાદે સાદું જ છે. તેઓ પોતાની બેઠક દરગાહના ઓટલા ઉપર જ રાખે છે, એટલે, ગમે તે માણસ તેમને મળી શકે છે. બાળી જોઈને તેઓ ઘર આગળ સાહેબી વધારતા નથી અને કહે છે કે અમને માલિકે ફકીર બનાવ્યા છે તેથી સાદાઈથી રહેવામાં જ અમને માન છે, કારણકે પેગમ્બર સદ્ગુણ પણ સાદાઈમાં જ રહેતા હતા. એમના ઘરનું સાદાપણું જોઈ લોકોને અનન્યબી લાગે છે. હાલના પીર મોટામીયાં સાહેબનો પોશાક તથા રીતભાત એવાં સાદાં છે કે તેમણે બી. એ. સુધી અભ્યાસ કર્યો છે^૧ એવું કાંઈ ભાગ્યે જ ખ્યાલ કરી શકે. તેઓ પોતાના નિત્યકર્મ (ગુફા) માં એવા તો ચુસ્ત છે કે અગીયાર વરસથી તે ખંડન થયેલ નથી.^૨ તેમનો યોગાભ્યાસ પણ સારો છે. આ માંગરોજની ગાદી ખરી 'ફકીરોની' ગાદી છે."

હાલના પીર મોટામીયાં સાહેબ ચાલુ વરસના ઉનાળામાં લગન ગાળા વખતે અમારી અરજ ઉપરથી અમારે ત્યાં લગનમાં ખબાત પધાર્યા હતા જે વખતે તમામ ખારવાઓએ પીર સાહેબનો ઘણો સારો આદરસત્કાર કર્યો હતો. તેઓ ખબાત પધાર્યા તે વખતે સ્ટેશન ઉપર માણસ મારું નહોતું. ગોપાલલાલ મહારાજના મંદીર-

૧. બી. એ. અંગ્રેજી બારમી ચોપડી આપણામાં કહેવાય છે.
૨. ઉપલી વાત છપાયાને બે વરસ થયાં છે. એટલે હાલનો તેર વરસથી તેમનો વજીફા ખંડન થયો નથી એમ કહી શકાય.
૩. જુઓ કહીવાળા માસ્તર કાસમમાઈ સુલેમાનભાઈએ છપાવેલ " માંગરોજવાળા મહાન પીર મોટામીયાં સાહેબના પડછા " નામનું પુસ્તક પાન ૬૮-૬૯ તે અમારે ત્યાં ૩૦-૪૦ની કીંમતે મળે છે.

વાળા જેરામ મહારાજ પણ લોકો સાથે પીર સાહેબને લેવા સ્ટેશને આવ્યા હતા. અને ભારે દાઢથી તેમને ગામમાં લઈ ગયા હતા. ગાદીવાળા મદાનમાં પીર સાહેબનો મુકામ રાખ્યો હતો જ્યાં પીરના દર્શન કરવા હમેશાં લોકોની ભારે ઠઠ જામતી હતી. ઘણે ઠેકાણે પીર સાહેબની પધારમણીઓ થઈ હતી. ગોપાળલાલ મહારાજના મંદીરમાં પણ જેરામદાસ મહારાજે પીર સાહેબની પધારમણી કરી હતી. અને જેટલા દીવસ પીર સાહેબનો મુકામ ખંભાતમાં રહ્યો તેટલા દીવસ પીર સાહેબનો તથા તેમના તમામ માણસોનો ખાવાપીવા વિગેરેનો ખંદોઅસ્ત જેરામદાસ મહારાજે રાખ્યો હતો. પીરસાહેબ ખંભાતમાં બે રાત રહ્યા હતા તે દરમ્યાન તમામ ખારવાઓએ તેમને ખંદગી ભરી હતી અને ભેટો મુકી હતી. પીરસાહેબના ખંભાતમાં પધારવાથી ખારવાઓના મનને ઘણો આનંદ થયો હતો. ગુરૂની પધારમણીથી વિશેષ ચીજ ખીજી કંઈ હોઈ શકે છે.

માલિકને ત્યાં નાત જાતનો કાંઈ ભેદ નથી. જેના ઉપર ગુરૂની કૃપા હોય તે આ સવળું જોઈ શકે છે.

“જાત ભાત ન પુછે કોઈ, હરકો બજે સો હરકા હોય.” તેમ આપણે પણ જાતભાતનો ભેદ ભુલી જઈ ગુરૂના ઉપર પકડો વિશ્વાસ રાખી કામ શરૂ કરી દેવું જોઈએ. પુંજાયાવા ખારવા હતા અને આપણે પણ ખારવા છાએ. તેમને જે કાંઈ મળ્યું હતું તે પીરના ઉપર સંધર આકીન રાખવાથીજ મળ્યું હતું એ વાત જગજાહેર છે. જ્યારે આ પીર સાહેબના ખાતદાનના પ્રતાપથી આપણી ન્યાતમાં મહાત્માઓ થઈ ગયા છે તે આપણે બધા જાણીએ છીએ તો પછી અસલ ધર મુકી આપણે શા માટે અલગ રહેવું જોઈએ. એ પીર સાહેબની ગાદીથી આપણને હમેશાં ફાયદો થયો છે. એ ગાદી ન હોત તો ખારવાજીવી એક ગરીબ ન્યાતમાં પુંજાયાવા અને દેવજી આવા જેવા મહાત્મા થાત નહીં અને એ ન્યાતનું દલંદ ધોવાન

નહીં. પણ એ પીરની ગાદીજ આપણી ન્યાતમાંથી મહાત્મા પેદા કરી
 આપણને ઉંચી પંક્તીએ લાવી છે એ ગાદીએ જ્યારે આપણી ન્યાતના
 સોડાને ઉપદેશ આપી મહાત્મા એક વખત બતાવ્યા છે તો ફરી પણ
 બતાવશે. માત્ર આપણે તેને ખરા આકીનથી વળગી રહેવાની જરૂર છે
 જો વળગી રહીશું તો પુંજાવા તથા દેવજી બાપાની પેઠે પાર ઉતરી
 જઈશું અને જો છુટા પડી જઈશું તો એમના એમ રહી જઈશું.
 આપણું બધું આપણેજ જોવાનું છે. તેથી જોઈશું તો આપણને લાભ
 થશે અને નહીં જોઈએ તો નુકસાન થશે. આ જમાનામાં માણસો પેત
 પોતાના પંથ માટે હમ્મરો ફપીઆ ખરચે છે અને જ્ઞાનતોડ મહેનત
 કરે છે અને આપણે વગર વિચારે એમજ ખેંચી રહ્યા છીએ. ગાદીને
 આપણી કાંઈ જરૂર નથી. તેને તો લાખો સેવક છે. આપણા જેવા
 કાંઈક આવે છે અને કાંઈક જાય છે. આપણા કલ્યાણ માટે આપણને
 તેની જરૂર છે. આટલા દીવસ નકામા ખેંચી રહેવાથી આપણે ગુમાવ્યું
 છે. પુંજાવા અને દેવજીબાપા પછી આપણે બરાબર કાળજી
 રાખી નહીં તો પાછળ કાંઈ એવા થવા પામ્યા નહીં. જો
 ગાદી ઉપર સંધર આકીન રાખી બક્તીના કામમાં મંડ્યા રહ્યા હોત
 તો આજે આપણા જે હાલ હવાલ થઈ ગયા છે તે થવાનો વખત
 આવત નહીં. ખેર, હવે પણ કાંઈ જતુ રહ્યું નથી. ગાદી એજ
 છે અને આપણે પણ એજ છીએ. સંધર આકીનથી જો કામ કરવા
 માંડીશું તો ગાદી આપણને સદાય કર્યા વગર રહેવાની નથી. માટે
 સંધર વિશ્વાસથી તૈયાર થઈ ભોલોકે હે ગુરૂ મહારાજ સદા આપના
 ચિરણ વિશે રાખજો, આ દુનિયાની જાળમાંથી છુટા કરી કલ્યાણનો
 માર્ગ બતાવજો, જેવી અમારી ન્યાતના આગલા ભગતો ઉપર
 મહેરબાની કરી છે તેવી અમારા ઉપર પણ કરજો અને અમે આપના
 ચરણથી જરા પણ હવે વિખુટા ન પડીએ એવી અમને બુદ્ધી આપજો.

તથાસ્તુ—આમીન.

